

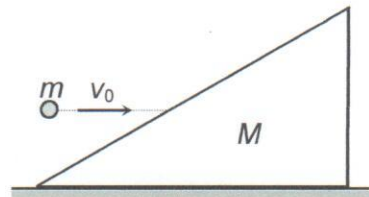

TOLNA MEGYEI SZILÁRD LEÓ FIZIKAVERSENY

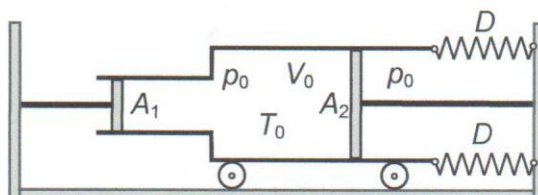
Paks, 2017. március 9. 9-12 óra.

12. osztály

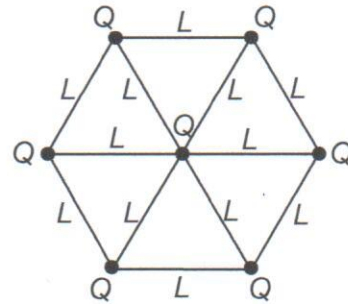
1. Vízszintes, súrlódásmentes asztalon $M = 4m$ tömegű, ismeretlen hajlásszögű, nagyméretű lejtő nyugszik. Adott pillanatban egy m tömegű, pontszerű, vízszintes irányban mozgó, $v_0 = 4$ m/s sebességű test ütközik a lejtő felületének a lejtő tömegközéppontjának magasságában. Az ütközés teljesen rugalmas, pillanatszerű, ami alatt az m tömegű testre egy kis ideig a lejtő síkjára merőleges erő hat. A rugalmas ütközés után az m tömegű test a nyugvó asztalhoz viszonyítva függőleges mozog felfelé. $g = 10$ m/s².

- Mekkora sebességgel mozog a lejtő a rugalmas ütközés után?
  - Milyen magasra emelkedik az m tömegű test az ütközés után?
  - Határozzuk meg a lejtő hajlásszögét!
  - Mekkora úton mozdul el a lejtő mialatt az m tömegű test visszaesik a lejtőre?
2. Jó hővezető anyagból készült, elhanyagolható falvastagságú kettős henger kerekeken gördülhet. A hengerek belső keresztmetszete $A_1 = 0,5$ dm², $A_2 = 1$ dm². A hengerekben falhoz rögzített dugattyúk vannak, amelyek között $p_0 = 10^5$ Pa nyomású, $V_0 = 3,4$ dm³ térfogatú, $T_0 = 255$ K hőmérsékletű egyatomos ideális gáz van. A kettős hengert két $D = 1000$ N/m direkciós erejű nyújtatlan rugó kapcsolja össze a rögzített fallal. A külső légnyomás $p_0 = 10^5$ Pa. A gáz hőmérsékletét lassan $T_1 = 444$ K hőmérsékletre növeljük.
- Határozzuk meg a gáz belső energiájának megváltozását!
  - Mennyivel mozdul el a kettős henger a hőmérséklet változása közben?
  - Mennyi a gáz nyomása a végállapotban?

3. Vízszintes, rögzített, súrlódásmentes, szigetelő lapon lévő 7 darab $Q = 8 \cdot 10^{-6}$ C töltésű, $m = 10$ g tömegű, kisméretű golyót, az ábrán látható módon, $L = 0,3$ m hosszúságú, nyújthatatlan, elhanyagolható tömegű szigetelő fonalakkal összekapcsoltunk. Egy adott pillanatban a szabályos hatszög középpontjában lévő golyóhoz tartozó fonalakat elégetjük, és a golyót függőlegesen kissé kimozdítjuk bizonytalan egyensúlyi helyzetéből. Ezután a golyó a végtelenbe repül.

- Mekkora most a térerősség a hatszög középpontjában?
- Mekkora erő feszíti most a fonalakat?
- Határozzuk meg a végtelenbe repülő golyó maximális sebességét, ha a gravitációtól eltekintünk!

4. A Paksi Atomerőmű 1. blokkja 2002-ben 3550 GWh villamos energiát termelt.

- Mekkora volt az 1. blokk éves átlagos villamos teljesítménye MW egységben, ha a teljes üzemidő ebben az évben 330 nap volt?
- Becsüljük meg, hány kg tiszta U-235 hasadt el 2002-ben az atomreaktor aktív zónájában!
- Mekkora volt a hasadáskor keletkező szabad neutronok együttes tömege és az összenergiája 2002-ben? A neutronok összes energiája hány százaléka az I. blokk által 2002-ben megtermelt villamos energiának?
- Ha a keletkező éves neutron mennyiséget egy 100 m sugarú gömb alakú térrészre zárnák be, mennyi lenne a neutrongáz hőmérséklete és nyomása?

Adatok: U-235 atommag hasadásakor felszabaduló energia 200 MeV. Hasadásonként átlagosan 2,4 szabad neutron keletkezik, egyenként 2 MeV átlagos kinetikus energiával. Az I. blokk villamos energia termelésének hatásfoka 32% volt.

Dr. Kotek László, Dr. Szűcs József
PTE TTK Fizikai Intézet

EREDMÉNYES VERSENYZÉST KÍVÁN A VERSENYBIZOTTSÁG!